

Kulturdepartementet

ku.remissvar@regeringskansliet.se
ku.kkm@regeringskansliet.se

Diarienummer: KS 2025-1618

En kulturkanon för Sverige (SOU 2025:92)

Kulturdepartementet har remitterat de delar av betänkandet [En kulturkanon för Sverige \(SOU 2025:92\)](#) som rör hur Sveriges kulturkanon ska förvaltas, tillgängliggöras och hållas relevant över tid (avsnitt 6) samt konsekvenser (avsnitt 7).

Svenska kyrkan har granskat förslagen med utgångspunkt i kristen människosyn och kyrkans uppdrag att verka för ett demokratiskt samhälle byggt på människovärde, reflektion och dialog.

Sammanfattning

- Svenska kyrkan instämmer i bedömningen att en stiftelse kan vara en lämplig form för att hållbarisera ett fortsatt arbete med kulturkanon.
- Svenska kyrkan ser risker med att startkapital för stiftelsen föreslås tas från Allmänna arvsfonden utan att fondens syfte och inriktning behandlats separat, men avstår från att ta ställning.
- Det är en rimlig lösning att en digital portal ska utgöra basen för förmedling av kunskap om Sveriges kulturkanon. Som kommittén själv föreslår är en digital portal ett flexibelt sätt att dels få tillgång till kanon, dels att se de 100 verken som fönster mot en bredare bildningsresa, inte minst lokalt och regionalt.
- Svenska kyrkan instämmer i att stiftelsen bör initiera ett kanonnätverk för kultur- och kulturarvsaktörer, men efterlyser att teologisk och kyrkohistorisk kompetens inkluderas.
- Svenska kyrkan ser positivt på betänkandets betoning av att den nationella kanon kan användas för att lyfta fram och fördjupa lokala och regionala sammanhang.
- Svenska kyrkan har inga särskilda synpunkter på förslagen att producera och visa en permanent kanonutställning i samarbete med ett museum, och att ta fram och sprida tryckt material om kulturkanon.
- Svenska kyrkan uppskattar värdet som kommittén sätter på folkbildningen i förslaget att stiftelsen ska samverka med studieförbund och folkhögskolor, men menar att resurser behöver tillföras om det visar sig finnas intresse inom folkbildningen att arbeta med kulturkanon.
- Svenska kyrkan instämmer med kommittén att tillämpliga delar av kulturkanon kan beaktas i revidering av läroplaner för att användas inom skolväsendet samt samhällsorienteringen för nyanlända. I samband med detta vill Svenska kyrkan emellertid att det resoneras kritiskt kring hur väl kulturkanon kan anses representera Sveriges historia och kultur, då exempelvis inte alla Sveriges nationella minoriteter har inkluderats.
- Som interimlösning föreslås kulturkanon belasta utgiftsområde 17 (kultur, medier, trossamfund och fritid) i statens budget. Det finns många möjligheter att kulturkanon skulle kunna fungera som en karta till förståelse av det svenska samhället och innebära positiva effekter för lokal och nationell reflektion och fördjupning, regionalt utvecklingsarbete och besöksnäring. Svenska

kyrkan är dock tveksam till att interimlösningen kan finansieras enbart genom omfördelning inom utgiftsområde 17. Betänkandet redogör heller inte den förslagna omfördelningens konsekvenser för utgiftsområdet i stort.

- Svenska kyrkan önskar föreslå ett tilläggsuppdrag till Forum för levande historia att i samarbete med lämpliga aktörer överväga hur kulturkanon skulle kunna användas i bearbetning av smärtsamma delar av Sveriges historia, exempelvis relationen till Sveriges nationella minoriteter.

Yttrande

Även om Svenska kyrkan i huvudsak är positiv till förslagen om förvaltning av kulturkanon önskar Svenska kyrkan problematisera några av förslagen enligt nedan och föreslå ett tilläggsuppdrag.

Betänkandet föreslår bildandet av en stiftelse, som enligt förslaget bland annat ska ansvara för att bilda och administrera ett kanonnätverk av kultur- och kulturarvsaktörer. Inga kyrkor eller teologisk eller kyrkohistorisk kompetens nämns emellertid i vilka som tänks ingå i kanonnätverk. Detta trots att det är svårt att överdriva Svenska kyrkans betydelse för Sveriges materiella och immateriella kulturarv. Bland annat äger och förvaltar Svenska kyrkan fortfarande landets största sammanhållna kulturarv genom cirka 3400 kyrkor. Utöver det finns en stor bredd av kulturaktiviteter över hela landet. En [rapport från 2020](#) visar att det samlade värdet av Svenska kyrkans kulturverksamhet är 2,3 miljarder kronor årligen. Även andra trossamfund har på olika sätt spelat och spelar roll för Sveriges kulturarv. **Svenska kyrkan tillstyrker därför att stiftelsen bör samverka med ett kanonnätverk, men menar att underlaget till detta även bör omfatta teologisk och kyrkohistorisk kompetens.**

Både Riksrevisionen och regeringen har konstaterat att det finns ett överskott av medel inom Allmänna arvsfonden. Ur det perspektivet hade det kunnat vara rimligt att avskilja medel för ett grundkapital. Samtidigt ser Svenska kyrkan en risk att arvsfonden kommer att ses som en resurs för fler ändamål som inte rymms inom fondens nuvarande syfte. Om obalansen mellan fondens intäkter och utgifter kvarstår, kan en revidering av arvsfonden dock ändå komma att bli nödvändig. Svenska kyrkan avstår från att ta ställning.

Svenska kyrkan ser också en konflikt ifråga om kommitténs förslag att studieförbund och folkhögskolor ska ges en viktig roll i spridningen och användandet av kulturkanon. Betänkandet säger sig i relation till folkbildningen vilja uppmuntra skapandet av underlag utifrån en kulturkanon och material som kan utgöra inspiration för studiecirklar och andra aktiviteter i klassisk folkbildningsanda. Samtidigt visar emellertid en [rapport från Folkbildningsrådet](#) från 2025 att studieförbundens anslag har minskat med 30 procent de senaste tio åren, vilket har lett till nedskärningar, uppsägningar och nedläggningar av lokaler. Den nuvarande inriktningen på politiken för folkbildningen innebär ingen förändring därvidlag. I budgetpropositionen för 2026 sänks anslagen till studieförbunden ytterligare. **Svenska kyrkan tillstyrker betänkandets förslag, men framhåller att om intresse finns från folkbildningens sida så behöver resurser tillföras om kulturkanon ska kunna användas enligt intentionerna i betänkandet.** Det är också viktigt att betona att studieförbund och folkhögskolor är självständiga aktörer som själva beslutar om sin verksamhet.

Slutligen vill Svenska kyrkan också framhålla att den gemenskap som eftersträvas kräver att även såriga delar av samhälleliga relationer synliggörs och bearbetas. Svenska kyrkan har egen erfarenhet av att ha bidragit till en påtvingad kulturell och religiös likriktning och kolonialt förtryck, något som bland annat det pågående försoningsarbetet [med det samiska folket](#) och [tornedalingar, kväner och lantalaiset](#)

eftersträvar att ta ansvar för. Svenska kyrkan föreslår därför att regeringen ger Forum för levande historia i uppdrag att i samarbete med lämpliga aktörer överväga hur kulturkanon skulle kunna användas i bearbetning av smärtsamma delar av Sveriges historia, som i relationen till Sveriges nationella minoriteter.

Uppsala 8 december 2025

Camilla Asp
Generalsekreterare

Karin Sarja
Avdelningschef